

Päijät-Hämeen maakunnallinen Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) ohjausryhmä

Aika 16.6.2017 klo 13:00 - 15:00
 Paikka Wanha Herra, Metelinmäki, 2 krs.
 Laaksokatu 17, 15140 Lahti.

Jukka Ihalainen , Lahden Ensi- ja turvakoti ry	Varajäsen: Kristiina Mattinen , Pelastakaa Lapset ry:n Etelä-Suomen aluetoimisto
Tuula Mäkinen, hallintojohtaja, Sysmä	
Minna Veistilä, sosiaalihoitaja, Sysmä	
Pirjo Hepo-oja , hyvinvointijohtaja, Heinola	Varajäsen: Kirsi Mäkilä, perhekeskuskoordinaattori
Kirsi Korttila , perusturvajohtaja, Heinola	
Timo Ahvo , sivistystoimenjohtaja, Orimattila	
Hanna Rapatti, erityisopetuksen rehtori, Hollolan sivistystoimi	
Anjariitta Carlson , sivistystoimen kehittämisspäällikkö, Lahti	Puheenjohtaja
Lassi Kilponen , opetus- ja kasvatusjohtaja, Lahti	
Sari Lahti, tulosaluejohtaja, lapsiperhepalvelut, PHHYKY	
Eija Kallio , tuloksikönpäällikkö, lastensuojelu, PHHYKY	
Niina Viholainen, tuloksikönpäällikkö, lapsiperheiden tuki, PHHYKY	
Hannele Poutiainen , tuloksikönpäällikkö lasten ja nuorten hyvinvointi, PHHYKY	
Mikko Lavonius , lastentautien ylilääkäri, PHHYKY	Varajäsen: Maria Virkki, Hallintoylilääkäri

Riitta Särkiö , pappi, Lahden seurakuntayhtymä	
Mari Kokkonen , tiimipäällikkö, Lahden ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysala	Varajäsen: Marja-Liisa Sabbah, Lahden diakonia instituutti (Dila)
Jere Kuisma, Lahden nuorisovaltuusto	Varajäsen: Hanna Hietala

Lisäksi:

Marjaana Pelkonen, neuvotteleva virkamies STM, **Kirsi Kuusinen-James**, johtaja Verso, Lape-tiimi: projektipäällikkö **Tuija Åstedt**, muutosagentti **Elina Vesterinen** ja projektisuunnittelijat **Anne-Marie Haavisto** ja **Marita Moisander-Pohjonen**.

Käsitellyt asiat

Anjariitta Carlson avasi kokouksen ja ehdotti sihteerin tehtävien päättämisestä, Elina Vesterinen totesi voitaneen valita kokouskohtaisesti. Tässä kokouksessa sihteerinä Anne-Marie Haavisto. Käytiin läpi osallistujat ja todettiin, että myös varajäsenet voivat olla paikalla. Paikallaolijat yllä olevassa listauksessa korostetulla fontilla. Lisäksi paikalla sosiaali- ja terveysministeriön neuvotteleva virkamies Marjaana Pelkonen.

1. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin puhutun mukaisena.

2. Marjaana Pelkosen puheenvuoro

Marjaana kertoi olleensa mukana LAPE-kärkihankkeessa valmistelusta asti, sekä ohjausryhmissä kansallisella tasolla. Jokaiselle hankkeelle on määritetty STM:n yhdyshenkilö, joka myös kutsutaan mukaan maakunnallisiin ohjausryhmiin. LAPE Päijät-Hämeessä yhdyshenkilö on Marjaana. Kaikkiaan LAPE -kehittämiskokonaisuuksia on neljä, joista Päijät-Hämeessä tehdään kolmea ensimmäistä. Kuitenkin kosketus erityisen ja vaativan tuen palvelujen kehittämiseen on mukana hankkeessa. Marjaana kertoi, että perhekeskustoimintamalli ei ole ajatuksena uusi vaan kymmenkunta vuotta kunnissa on kehitetty erilaisia perhekeskustoiminnan malleja. Nyt kuitenkin kehittämistyö koskee maakunnallisia malleja ja maakunnallisia perhekeskuksia.

Perhekeskustoimintamallia viedään kansallisesti vahvasti eteenpäin. Valmista toimeenpanosuunnitelmaa ei ole, vaan kansallista ja maakunnallista kehittämistyötä tehdään samaan aikaan. Eri maakuntien LAPE-hankkeissa on edetty eri tahtia, osin rekrytointien takia ja osin kuntavierailujen ja työryhmien muodostamisen takia. Kehittämisestä raportoidaan hankesalkkuun kahden kuukauden välein. Hankkeita mietityttää erilaiset asiat kuten aikatauluviivästymät ja uusi valmistelussa oleva lainsäädäntö ja sen osuminen lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Sote-valmistelusta ja sote-kuntayhtymän luomisesta koetaan olleen hyötyä, ja toisaalta se on saattanut väsyttää henkilöstöä. Muutamia sote-kuntayhtymiä on Suomessa jo luotu, Päijät-Hämeeseen niistä yksi.

Toimeenpanon tuessa on päästy alkuun ja kansallisesti on perustettu erilaisia työryhmiä, myös teemoittain. Kuitenkin kokonaisuuden hallinta on keskeistä. Eniten keskusteluttaa ehkä johtaminen, organisointi ja sitä kautta yhteen saattaminen. Koko lailla ollaan alkutilanteessa. Alkuun olisi hyvä lähteä maakunnan tarpeiden ja palvelujen kartoittamisesta. Kehittämisessä tarvitaan maakunnallinen näky varhaiseen tukeen ja perhekeskusmalliin. Näkökulman tulee olla maakunnan lapsissa ja perheissä ja siinä mitä kaikkia palveluita meillä kokonaisuutena on, ja mitä on mahdollisuus tehdä. Oleellista on miettiä miten toiminta johdetaan ja yhteen sovitetään. Tämän jälkeen tulee mietintään se, mitä tarvitaan lisää: suunta tulee olla korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään ja edistävään työhön.

Perhekeskuksesta on tulossa verkostomainen malli. On hyvä miettiä, miten asiat maakunnassa asemoidaan. Ennen yhteen sovittamista ammattilaisten täytyy kokoontua, miettiä palveluketjuja, puhua, johtaa linjassa verkostojohtamisen keinoin, sekä koordinoita. Perhekeskustoimintamallissa on elementtejä, joita pitää toteuttaa kansallisesti, mutta maakunnallisesti on tärkeää nähdä miten lapsen, nuoren ja perheen hyvinvointi myös paikallisesti toteutuu.

3. Täsmennetty budjetti

Tuija Åstedt esitteli täsmennetyn budjetin ja sen taustan. Nyt on rekrytoitu kolme henkilöä, kun suunnitelmassa on puhuttu 3-4 henkilöstä. Suunnitelmaan on jäänyt väljyyttä mikä paitsi antaa liikkumavaraa on myös heikkous, koska asioiden suuruutta ei ole helppo nähdä. Yksi puhututtava asia on ollut ns. työpanoksen siirto tai omarahoitus. Epähuomiossa suunnitelmassa on mennyt läpi termi työpanoksen siirto. Nyt on selvinnyt AVI:n tarkoittaneen, että kuntien tulee osarahoittaa muutosohjelmaa ja työpanoksen siirto on mahdollista vain hankkeen pää- tai osatoteuttajille.

Tuija esitteli budjettiin täsmennyksiä lähinnä palvelujen ostoihin. Lisäksi kuntien omarahoitusosuutta voisi suunnitella niin, että resurssi tulisi pääosin hyödynnettäväksi vuonna 2018 ja kohdentuisi juurruttamiseen. Edelleen Tuija esitti hankkeen panoksen vahvistamista niin, että viestintäosaamista lisättäisi. Samoin esityksessä oli noin yhden henkilövuoden työpanoksen muuttaminen ostopalveluiksi. Eli yhtä henkilötyövuotta vastaava rahasumma käytettäisi erilaisiin palvelujen ostoihin.

Carlson avasi keskustelun ja Lassi Kilponen kertoi omarahoitusosuusasian olevan Lahdessa keskustelussa ja vielä keskeneräinen. Osuuden käyttäminen vuoden 2018 aikana tuntuu järkevältä. Kuitenkin päätöksiä olisi hyvä saada pian. Kirsi Kuusinen-James toi esille, että suunnitteluvaiheessa on ollut puhetta sihteerin työpanoksen hankkimisesta. Kirsi toi esille myös Hykyn viestinnän osaamisen ja pohti sen saamista osuutena. Timo Ahvo toivoi nopeaa viestimistä asiasta, kun budjetissa ei ole tähän varauduttu. Lisäksi Ahvo toi esille sen, ettei työpanoksen siirrolla välttämättä saada parasta tulosta hankkeen toteuttamisen kannalta vaan raha voisi palvella paremmin. Kirsi Korttila pohti omarahoitusosuuden jakaantumista 2017-2018 laskutuksissa ja kysyi, tuleeko tämän vuoden laskutuksissa varautua omarahoitusosuuden maksuun. Lavonius kiitteli omarahoitusosuuden maksatuksia vasta 2018, koska tällöin niihin voidaan varautua budjetissa. Ahvon mielestä kuitenkin pienetkin maksatukset vuonna 2018 auttaisivat

pääsemään eteenpäin, tähän liittyen voi pohtia myös sitä, että myös Hykyn raha on kuntien rahaa. Kilponen esitteli ajatusta siitä, että kuntien Lape-työtä tekevien työntekijöiden työpanosta käytetään hankkeeseen, niin, että työaika tulee perustehtävän päälle. Ahvo totesi, että jos esimerkiksi hyvinvointipäällikön työpanosta selkeästi osoitetaan Lapeen, se voisi olla omarahoitusosuutta. Kilponen esitti sitä, että esimerkiksi Lahden koulukuraattori Jussi Pasanen, joka on kehittänyt poissaoloihin puuttumisen mallia ja strukturoitua Mitä meille kuuluu -kyselyä, voisi viedä näitä asioita eteenpäin. Keskustelu päättyi siihen, että 26.6. on odotettavissa Sosiaali- ja terveysministeriöstä asiaan tarkennettu ohjeistus, jonka jälkeen maakunnan kunnat toimivat omarahoituksen/työpanoksen siirron suhteen kuten Lahti ja Hyky päättävät toimia. Konsensusena se, että kaikki menettelevät asiassa samoin.

Carlsonin mielestä viestinnän lisäpanosta tarvitaan. Esityksen mukaan ostoihin käytettäisi n.60000€ LAMK-koulutus, MLL-perhekummitoiminta, Perheystävälliset työpaikat, perhekumppaniyhteistyö, sähkö ja tukipalvelut, Unicefin lapsiystävällinen maakunta.

Esitys hyväksyttiin niin, että osa rahoituksesta voidaan maksaa jo 2017. Hyväksyttiin viestintään panostaminen sekä ostopalvelujen käyttö. Tarkempien ohjeiden tultua ja Lahden ja Hykyn omarahoitusajatuksen muodostuttua, palataan vielä täsmennettyyn budjettiin elokuun kokouksessa.

4. Esitys maakunnallisen ohjausryhmän täydentämisestä

Elina Vesterinen esitti maakunnallisen ohjausryhmän täydentämistä seuraavasti:

Päivi Salonen, Perusterveydenhuolto, vastaanottopalvelut
Virpi Lehtinen, Lasten ja nuorten kuntoutus
Marja Okker, Psykososiaaliset palvelut/lastenpsykiatria
Jani Penttilä, Psykososiaaliset palvelut/nuorisopsykiatria
Markku Lehikoinen, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän viestintä

Lisäksi kuntien LAPE-ryhmistä tulisi olla edustus maakunnallisessa ohjausryhmässä, jotta asiat liikkuvat kuntiin. Kuntien Lape-ryhmät ovat osin vielä muodostumassa.

Anjariitta Carlsson kertoi, että seudullisten sivistystoimenjohtajien kokouksessa käydään aina läpi Lape-asiat. Ahvo totesi, että sivistystoimen johtajien alaisuudessa toimii OOOT-ryhmä ja sivistystoimenjohtajat ovat myös kuntien Lape-ryhmissä. Hyötyjä nähtiin yhteisistä keskusteluista ja esitettyjä jäseniä pidettiin tärkeinä, kuitenkin ohjausryhmän koon kasvattaminen nähtiin keskustelua kangistavana seikkana. Carlson ehdotti, että tarkistetaan kaikkien työryhmien ja kunta Lape-ryhmien tiedonkulku, kun ryhmät käynnistyvät. Kootaan laajennettu ohjausryhmä ja mietitään erilaisia kokoustapoja, jotta työ onnistuu. **Esitys hyväksyttiin.**

5. Esitys alatyöryhmistä

Elina Vesterinen esitteli työryhmien täydentämisen listoja ja niistä käytiin keskustelua. Anjariitta Carlson toivoi muistioiden laajaa levittämistä. Lasten ja nuorten ja perheiden osallisuudesta puhuttiin, ja se nähtiin tärkeänä, kuten

myös jo kerätyn tiedon ja materiaalin hyödyntäminen. Kilponen puhui Oulun yhteisöllisestä mallista. Pohdittiin, kuinka selkeään maakunnalliseen näkyyn voidaan päästä, kun kunnat ja paikalliset käytännöt ja tarpeet poikkeavat toisistaan.

Carlson toi esille soittaneensa maakuntaliittoon Nuorisovaltuustojen koolle kutsumisesta ja ehdottaneensa maakunnallisten nuorisovaltuustojen kehittämisen- ja kokoamishankkeeseen mukaan lähtemistä. Lisäksi hän toivoi, että saataisiin edustaja toimintakulttuurin muutoksen alatyöryhmään opetussuunnitelmaryhmästä ja maakunnallisesta/seudullisesta varhaiskasvatuksen kehittämistyöstä. Kilponen ehdotti työryhmiin myös Suvi Lappalaista kaupunkimaisen nuorisotyön Kanuuna-hankkeesta. Ihalainen kertoi, että ovat nimenneet kaksi henkilöä. Lastensuojelun keskusliitto on hakenut suurta pilottihanketta ja kertoi, että myös Järjestö 2.0 -hanke tulisi huomioida. Yhteensä näihin hankkeisiin tulee 2,5 henkilöä. Heinolasta Mäkilän Kirsin osallistuminen perhekeskustoimintamallin alatyöryhmään nähtiin tärkeänä ja merkittävänä. Kati Vähäkuopus tekee seudullista varhaiskasvatuksen kehittämisen hanketta vuoden 2018 loppuun saakka. Hankkeessa kehitetään pedagogista johtamista. Varhaiskasvatuksen huomioiminen nähdään LAPE -työssä tärkeänä.

Ryhmien täydentäminen päätettiin jättää LAPE-tiimille.

6. Kuntien LAPE-ryhmien tilanne

Elina Vesterinen esitteli kuntien LAPE-ryhmien tilanteen. Kaikkialla vähintään käynnistymässä, Hartolassakin lautakunnassa juuri tulossa käsittelyyn. Lähtökohtana on se, että nuorisovaltuustojen edustajat ja järjestöjen, seurakuntien edustajat kuuluvat Lape-rakenteeseen ja sitä kautta myös kuntien Lape-ryhmiin.

7. LAPE:n viestintä

Elina Vesterinen kertoi, että Huomisen Hyvinvointia -nettisivut vapautuvat LAPE-tiimin käyttöön kesällä. Lisäksi lähetetään kuukausikirje ja tiimillä on facebook-sivut (LAPE Päijät-Häme), muistiot ja kehittäminen tulevat nettiin läpinäkyväksi. Nousi kysymys siitä, miten varmistetaan, että päätöksentekijät ovat tietoisia. Todettiin, että ohjausryhmän kokoukset olisivat tehokkaampia, kun materiaalit olisivat etukäteen saatavissa ja sihteeri olisi käytettävissä viestinnän osaamisen lisäksi.

8. Syksyn kokousaikatauluista sopiminen

Maakunnallisen LAPE-ohjausryhmän kokoukset pidetään seuraavasti:
28.8. klo 13
10.10. klo 13
14.12. klo 13

9. Muut asiat

Seurakunnassa on Riitta Särkiön mukaan huomattu, että yhteydenotot perhe- ja nuorisodiakoniin ovat lisääntyneet. Yhteydenottajilla on ollut huolta siitä, säilyvätkö lapsiperheiden palvelut olemassa olevien ja tulevien muutosten keskellä.

29.8.2017 iltapäivällä Heinolaan on tulossa eteläsavolaisia vierailijoita LAPE-toimintaan ja perhekeskusmalliin liittyen. Eteläpohjanmaalaiset tulevat mahdollisesti toisena ajankohtana. Päijät-Hämeestä voi tulla mukaan kiinnostuneita, ilmoittautuminen Kirsi Mäkilälle.

10. Kokouksen päättäminen

Anjariitta Carlson päätti kokouksen 15:05